

Yazarın Önsözü

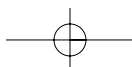
Bu Kitab'ın öyküsü 1992 yılındaki “finans reformu” kapsamında “varlığa dayalı menkul kıymetler”in Sermaye Piyasası Kanunu'nda düzenlenmesine dek götürülebilir.

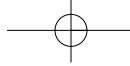
Amerika'da büyük bir finansal yenilik (“innovation”) ve finansal aracılığı ortadan kaldıracak, her derde deva bir araç olarak sunulan menkul kıymetleştirme aslında Türk hukukuna girmekte pek fazla gecikmemişti. Tabii bunda aralarında yer aldığım, o tarihteki Sermaye Piyasası Kurulu'nun hevesli, çalışkan, genç ekibinin ve OECD kapsamında gerçekleştiren Wharton School eğitimlerinin önemli bir rolü olmuştur. Bu arada, daha SPK'nın VDMK Tebliği (Seri: III No. 14) yayınlanmadan ben kendimi masanın öbür tarafında, hukukçu olarak buldum.

Seri: III No. 14 Tebliği'nin yayınlanmasından sonra VDMK ihraçları başlasa da, kısaltmasının okunuşundan dolayı “vıdımık” olarak anılan bu menkul kıymetlerin, Amerika'daki asılları olan “asset backed securities” ile pek ilgisi olduğu da söylenemezdi. Bu menkul kıymetler, bir süre ucuz (mevduat münzam karşılığın tabi olmayan) mevduat olarak aslı ile ilişkisiz biçimde bankalar tarafından kullanıldıktan sonra ekonomi bürokrasisinin haklı bastırmasıyla fiilen durduruldu.

Buna karşın globalleşme sürecinin etkisiyle Seri: III No.14 Tebliği kapsamında yapılamayan, yapılsa bile aslına pek de benzemeyen menkul kıymetleştirmenin yurtdışında nasıl gerçekleştirildiğine hukukçu olarak tanık olma fırsatı buldum: O zamanın öncü yatırım bankalarından birinin iştiraki kredi kartı şirketi kredi kartından doğacak alacaklarını uluslararası piyasalarda menkul kıymetleştirmekteydi. Menkul kıymet ihracı yurtdışındaydı ama alacak Türkiye'de Türk hukukuna tabi sözleşmelerden (kredi kartı sözleşmeleri) doğuyordu. Alacakları yaratan şirket bir Türk şirketi idi ve iflas durumunda; menkul kıymetleşen alacaklar iflas masasına girecek; alacakların yurt dışındaki özel amaçlı kuruluşa devrinin iptalinin istenip istenemeyeceği ve dolayısıyla menkul kıymet sahiplerinin haklarını etkileyecek bu önemli hususlar hep Türk hukukuna tabi olacaktı. Türk hukukçusu olarak bu hususlara ilişkin bir hukuki görüş (“legal opinion”) vermemiz gerekiyordu.

Böylece menkul kıymetleştirmeyi hem teorik olarak inceleme hem de pratik olarak görme şansım oldu. Konunun hukuki zenginliği de oldukça dikkat çekiciydi. Bu yüzden de 2001 yılında yaşanan kriz, yıllarca iş yoğunluğundan bir türlü yazamadığım yüksek lisans tezimi yazmam için bana fırsat sağladığında, tezinin konusu hemen belli oldu: “Menkul

Kıymetleştirmenin Hukuki ve Genel Esasları". Kitabın Birinci Bölümü ile Üçüncü Bölümü'nün bir kısmının (§9) nüvesini teşkil eden tezin danışmanlığını Doçent Dr. Tufan Ögüz yaptı. Kendisine yardımları için teşekkürü bir borç bilirim.

Tezi daha önce yayınlamak istediysem de, kitaplaşmadan önce tekrar gözden geçirmeyi arzu ettiğim ve buna da fırsat bulamadığım için bu bugüne kadar bu isteğim gerçekleşemedi. Kitabı yayınlamaya karar verdiğimde ise Mortgage düzenlemeleri çerçevesinde Türkiye'de de uygulanması söz konusu olan Kıta Avrupası'ndaki ipotekli tahvillerin ("mortgage bonds") çalışmaya dahil edilmesi kaçınılmaz olmuştu. Böylece oldukça dinamik bir süreç içinde Kitap'ın İkinci Bölümü ve Üçüncü Bölümü'nün diğer kısmı (§10) yazıldı. Önce SPK'nın ilk tasarısı, bu tasarıdaki değişiklikler ve Hükümet tasarısı derken Mortgage Kanunu ve ipotekli tahvillerin anlatıldığı Üçüncü Bölüm §10'da bir çok kez değişiklikler yapılmak zorunda kalındı. Kitap yayım için dizgiye verildiğinde ise asıl sürpriz ile karşılaştım. Aylardır komisyonlarda bekleyen Tasarı birden TBMM'ye gönderildi ve hızla yasalaştı. Kitap'ta yapılması gereken değişiklik ise, "tasarı" kelimesinin "kanun" ile değiştirilmesinden ve tahminimden çok daha fazla oldu.

Nihayet oldukça uzun süren bu öyküyü noktalamadan önce, Kitap'ın yayınlamasında emeği geçenlere teşekkür etmek isterim.

Öncelikle Kitap'ı okuyup, değerli eleştirileri ile katkıda bulunan ve önsöz yazma nezaketini gösteren Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e, yine Kitabın Yayın Kurulu'nda yer alan Doç. Dr. Tufan Ögüz ve Doç. Dr. Hanife Öztürk'e katkıları ve ayırdıkları zaman için teşekkür ederim.

Kitabın bu hale gelmesinde, ilk okuyucuları olan Doğru Hukuk Bürosu'ndaki genç meslektaşlarımın önemli bir rolü olmuştur. Başta Av. Burcu Eren olmak üzere Stj. Av. Selen Sümer, Stj. Av. Aydan Erdem ile Kitaba katkısı olan Doğru Hukuk Bürosu'nun mevcut ve eski çalışanlarımın tümüne teşekkür ederim.

Kitabın okuma ve düzeltmelerini yapan, basıma hazırlayan başta Barış Doğru olmak üzere BEG İletişim ekibine de teşekkür borçluyum.

07.05.2007, İstanbul
Halil Doğru

